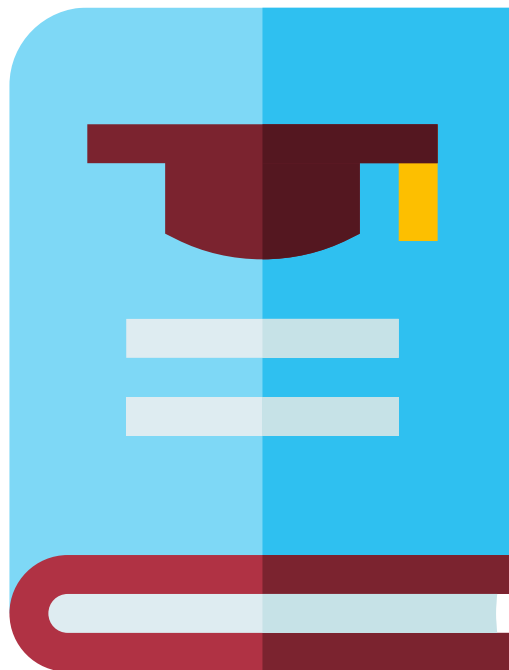

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

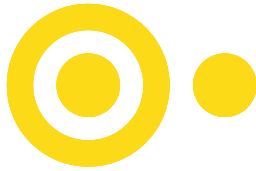
Dnr: 1701-1.9.3-2018

Skapad: 17 oktober 2018

Senast uppdaterad: 31 oktober 2018

GDPR för dig som skriver uppsats

Innehållsförteckning

1.	Personuppgiftsbehandling i studentarbeten, en handledning i 9 steg	3
	Steg 1: Måste personuppgifter behandlas?	4
	Steg 2: Definiera syftet med studien (ändamålet med behandlingen)	5
	Steg 3: Säkerställ att inga känsliga personuppgifter kommer behandlas	5
	Steg 4: Bestäm hur informationen ska förvaras och hanteras	5
	Steg 5: Bestäm vilka delar av informationen som ska raderas respektive bevaras	6
	Steg 6: Skriv ett informationsbrev och en samtyckesblankett	7
	Steg 7: Fyll i blanketten för att rapportera personuppgiftsbehandlingen till högskolans centrala register	7
	Steg 8: Hämta in ett informerat samtycke, saml in och behandla personuppgifterna	8
	Steg 9: Radera eller arkivera personuppgiftsmaterialet efter slutförd examination	8
2.	Introduktion till dataskyddsförordningen	9
2.1.	Några viktiga begrepp	9
2.2.	Vem är ansvarig för studentens behandling av personuppgifter?	10
2.3.	Grundläggande principer för behandlingen av personuppgifter	10
2.4.	Studenters personuppgiftsbehandlingar kräver samtycke	11
2.5.	Känsliga personuppgifter	12
3.	Avidentifiering av personuppgifter	12
3.1.	Pseudonymisering	12
3.2.	Om anonymisering av personuppgifter	13
4.	Checklista över information som ska lämnas	14
	Bilaga 1: Mall för informationsbrev och samtyckesblankett	17
	Informationsbrev	17
	Mall för Samtyckesblankett	19

1. Personuppgiftsbehandling i studentarbeten, en handledning i 9 steg

Den europeiska dataskyddsförordningen (General Data Protection Regulation, GDPR) tillsammans med kompletterande svenska lagar ställer många och omfattande krav på att allt arbete med personuppgifter utförs på ett öppet, korrekt och säkert sätt. Om du som student tänker behandla personuppgifter i ditt självständiga arbete/examensarbete/upsatsarbete (nedan "upsatsarbete") finns det därför mycket att tänka på innan du kan börja.

Här i del 1 ges en genomgång av de nio steg som måste vara uppfyllda för att hanteringen av personuppgifter ska vara tillåten. I del 2 ges en bakgrund och förklaring av lagen. Del 3 tar upp avidentifieringstekniker som anonymisering och pseudonymisering. Del 4 innehåller en checklista över informationen som måste lämnas till den som får sina personuppgifter behandlade av högskolan. En mall för informationsbrev och samtycke finns också som bilaga till detta dokument.

Kraven som ställs innebär kortfattat att du ska:

1. Utvärdera om det är nödvändigt att behandla personuppgifter.
2. Definiera syftet med behandlingen av personuppgifter och bedöma vilka uppgifter som måste samlas in.
3. Säkerställa att känsliga personuppgifter inte kommer att behandlas.
4. Bestämma hur informationen ska förvaras och säkerställ att den hanteras säkert under arbetet.
5. Bestämma vilka delar av informationen som ska raderas respektive bevaras när arbetet är utfört.
6. Skriva informationsbrev och samtyckesblankett.
7. Fylla i formuläret för registrering av personuppgifter i uppsatsarbeten så att uppsatsen kan registreras i högskolans register av handledaren.
8. Informera och inhämta samtycke från varje enskild person som ska delta i studien, samla in de nödvändiga personuppgifterna, och behandla personuppgifterna i enlighet med det som beslutades i steg 1-7 ovan.
9. Efter det att uppsatsarbetet har godkänts, radera eller arkivera personuppgiftsmaterialet i enlighet med det som beslutades i steg 5 ovan.

Stäm av med din handledare vad som är lämpligt för just ditt uppsatsarbete och tänk på att din handledare måste vara involverad och känna till varje steg av processen. För att uppfylla

kraven i dataskyddsförordningen måste alla de olika stegen bedömas och utföras på korrekt sätt.

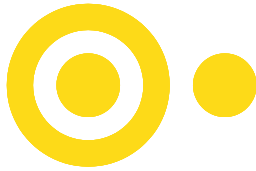
Steg 1: Måste personuppgifter behandlas?

Den första frågan du behöver fundera på är om det verkligen är nödvändigt att behandla personuppgifter för att genomföra din uppsats. Om du inte behandlar personuppgifter så gäller inte dataskyddsförordningen, vilket förenklar ditt arbete.

Som personuppgifter räknas all information som utifrån sammanhanget direkt eller indirekt kan kopplas till en levande person. Det är inte bara sådant som namn, personnummer och inspelade intervjuer (även om inga namn nämns) utan även sådant som indirekt pekar ut en person som exempelvis fysiska, fysiologiska, personlighetsmässiga, ekonomiska, kulturella eller sociala attribut. Om det tex bara finns en person som bor i postnummerområde 123 45 som är född 1 jan 2000 är den informationen tillsammans indirekta personuppgifter om den individen. Beskrivningen "Den första människan som satte sin fot på månen" hade också varit indirekta personuppgifter om Neil Armstrong om han levde idag.

Även när du genomför en "anonym" enkät behandlar du oftast personuppgifter utifrån GDPRs definition av vad som är en personuppgift. Data är endast anonym i den mån det är helt omöjligt för dig eller någon utomstående att koppla ihop ett informationen med en individ. Det räcker med att ditt enkätverktyg någonstans loggar ip-adressen eller sparar någon indirekt information om personen som besvarat enkäten (oavsett om du som skapat enkäten själv kan se den informationen), för att personuppgiftsreglerna ska gälla i situationen. Dessutom innebär användandet av fritextsvar alltid att det finns en risk för att den som besvarar enkäten skriver in direkta eller indirekta personuppgifter om sig själv eller andra. Du bör utgå från att de flesta enkätundersökningar innebär att det samlas in personuppgifter i någon form, åtminstone under insamlingsfasen.

Tips: Södertörns högskola abonnerar på Survey & Report som är ett digitalt verktyg för att skapa enkäter. Där kan du skapa en öppen enkät med en offentlig länk som du kan dela ut till öppen eller till riktat till målgrupperna för din undersökning. När du använder den funktionen samlas färre personuppgifter in.

Steg 2: Definiera syftet med studien (ändamålet med behandlingen)

Om du kommit fram till att du behöver samla in personuppgifter för att kunna genomföra din studie ska du börja formulera syftet med personuppgiftsbehandlingen. Detta är ett krav enligt EU:s personuppgiftslagstiftning.

Ändamålet med databehandlingen är att du ska samla in de uppgifter som behövs för att kunna utföra din undersökning. Din ändamålsbeskrivning behöver dock vara anpassad till vad du ska undersöka och varför.

Det är viktigt att du tänker igenom och formulerar syftet och att du har klart för dig vilken information som behövs för att genomföra din undersökning.

Det är inte tillåtet att samla in mer personuppgifter än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet som du definerat. När du väl samlat in personuppgifter får du heller inte använda dessa till något annat syfte än vad du sa när du samlade in dem.

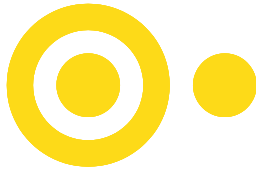
Steg 3: Säkerställ att inga känsliga personuppgifter kommer behandlas

Utgångspunkten i GDPR är att det är förbjudet att behandla känsliga personuppgifter. Det rättsliga utrymmet för att behandla känsliga personuppgifter i uppsatsarbeten är begränsat.

Södertörns högskolas ambition är att kunna tillåta studenter att stödja sig på detta begränsade rättsliga utrymme för att hantera känsliga personuppgifter när det är motiverat. Det kommer att krävas ett tydligt syfte och goda skäl till att tillåta behandling av känsliga personuppgifter. **För närvarande tillåts studenter inte behandla känsliga personuppgifter eftersom viktiga juridiska och tekniska frågor relaterat till detta fortfarande håller på att utredas.**

Steg 4: Bestäm hur informationen ska förvaras och hanteras

GDPRs bestämmelser om säkerhet är tvingande och den som får sina personuppgifter behandlade kan inte samtycka till lägre säkerhet. Därmed är

det studentens och högskolans ansvar att säkerställa att insamlade personuppgifter hanteras på ett säkert sätt. Säkerhetsnivån bestäms utifrån hur skyddsvärda personuppgifterna är.

Södertörns högskola erbjuder några verktyg som kan användas. Studenten har tillgång till Office 365 som inkluderar en mailbrevlåda och lagringsutrymme på Onedrive. Dessutom kan studenten efter ansökan från institutionen få tillgång till Sunet Survey som är ett enkätverktyg. Observera att studenter inte får behandla känsliga personuppgifter i Office 365 eller Sunet Survey.

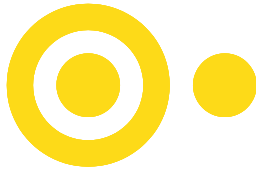
Juridiskt krävs att högskolan ingår avtal med varje molntjänst som ska användas för högskolans personuppgiftsbehandlingar och avtalet måste innehålla vissa garantier. Därför är det inte tillåtet att använda externa molntjänster (tex iCloud, Google docs, Dropbox m.m.) som inte tillhandahålls av Södertörns högskola. Personliga konton för tjänster som högskolan abonnerar på tex Onedrive får inte heller användas, det måste alltid gå via högskolans avtal.

Vidare behöver du tänka på att det inte är lämpligt att lagra personuppgifter på okrypterade USB-minnen eller surfplattor och smarta telefoner eftersom dessa kan ha bristande säkerhet och ofta är synkroniserade mot icke tillåtna molntjänster.

Steg 5: Bestäm vilka delar av informationen som ska raderas respektive bevaras

Personuppgifter får inte bevaras längre än nödvändigt och ska tas bort när de inte längre behövs. Det kan dock finnas vissa situationer där personuppgifterna kan behöva sparas en viss tid. Exempelvis om uppgifterna behövs för att kunna styrka slutsatserna i uppsatsen eller om de är nödvändiga för framtida databehandlingar (tex för att resultatet ska publiceras i en vetenskaplig artikel).

Innan arbetet med att samla in personuppgifterna påbörjas är det viktigt att bestämma vad som kommer hända med personuppgifterna. Finns det vissa uppgifter som behöver lämnas in till högskolan för bevarande en viss tid? Övriga personuppgifter ska makuleras av studenten så fort uppsatsen betygssatts. Studenten ska lämna en försäkran till examinator om att personuppgifterna raderats innan betyget rapporteras till Ladok.

Steg 6: Skriv ett informationsbrev och en samtyckesblankett

Dataskyddsförordningen ställer krav på att den som får sina personuppgifter behandlade av högskolan ska ha fått tillräcklig information. Personuppgifter får bara behandlas om det finns en så kallad rättslig grund. I fallet med studietarbeten är det i princip bara individuellt samtycke från varje enskild person som är den rättsliga grunden som kan komma i fråga.

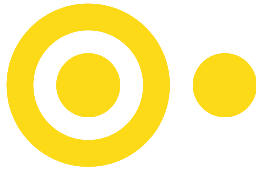
För att ett samtycke ska vara giltigt enligt GDPR måste den som ska delta i studien ha sagt ja efter att ha fått tillräckligt med information. Om personen inte kan göra ett informerat val om att delta i studien blir samtycket ogiltigt. Kravet på att ett samtycke ska vara frivilligt är också uppfyllt eftersom det inte inträder några negativa konsekvenser om en person tackar nej till att vara med i studien.

Det är därför viktigt att ditt informationsbrev och samtyckesblanketten innehåller tillräckligt med information och korrekt återspeglar vad du ska göra med personuppgifterna. När du väl samlat in personuppgifterna får du heller inte använda dem till något annat utan att inhämta ett nytt uppdaterat samtycke. Det ska vara lika lätt för deltagarna i studien att återkalla sitt samtycke som att ge det. Studentens och handledarens kontaktuppgifter måste alltid finnas med i informationsbrevet.

Den som deltar i studien har rätt att få information om syftet med studien, vilka personuppgifter du vill samla in, vad personuppgifterna ska användas till och hur länge personuppgifterna kommer sparas innan de raderas och ytterligare några saker. Södertörns högskola har tagit fram en mall för informationsbrev och samtyckesblankett.

Steg 7: Fyll i blanketten för att rapportera personuppgiftsbehandlingen till högskolans centrala register

Innan behandlingen av personuppgifter kan påbörjas måste en blankett fyllas i och skickas till dataskyddsombudet. Alla databehandlingar vid Södertörns högskola måste finnas i ett centralt register. Det är du som student som ska fylla i uppgifterna.

När du har fyllt i alla uppgifter i blanketten och fått dem godkända av din handledare är det handledarens ansvar att se till att blanketten skickas till dataskyddsombudet. Handledaren ansvarar också för att granska att blanketten över personuppgiftsbehandlingen samt att såväl informationsbrevet och samtyckesblanketten uppfyller GDPRs krav.

Registret över behandlingar av personuppgifter i uppsatser är endast en central förteckning som måste finnas för att Södertörns högskola ska ha kontroll över vilka databehandlingar som pågår. Det ska alltså beskriva vad det är för typ av personuppgifter som behandlas och varför. Inga faktiska personuppgifter förutom namnen på de som jobbar med uppsatsarbetet och handledare ska skickas med.

Steg 8: Hämta in ett informerat samtycke, samla in och behandla personuppgifterna

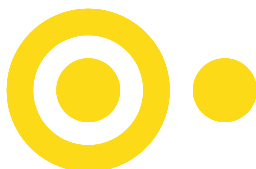
Om allt gjorts korrekt i de tidigare stegen är detta steg som är formellt viktigt inte särskilt arbetsamt.

Det är viktigt att du håller reda på alla insamlade samtycken under hela processen. Det är den som samlar in personuppgifterna som har bevisbördan för att visa på att det finns ett dokumenterat och giltigt samtycke.

Steg 9: Radera eller arkivera personuppgiftsmaterialet efter slutförd examination

När uppsatsen är färdig och du har examinerats på kursmomentet återstår det sista momentet. Personuppgiftsmaterialet ska raderas eller bevaras/arkiveras enligt vad som bestämdes i steg 5.

När du har utfört raderingen av personuppgiftsmaterialet ska du lämna en försäkran om detta till examinator så att denne kan meddela dataskyddsombudet att personuppgiftsbehandlingen upphört. Därefter rapporteras betyget till Ladok.

2. Introduktion till dataskyddsförordningen

Alla människor har rätt till en fredad zon, ett privatliv, vilket garanteras av konventioner om mänskliga rättigheter och står inskrivet i grundlagen. EU:s dataskyddsförordning, GDPR¹ som är en EU-lag innehåller de praktiska reglerna som ska garantera individen ett effektivt skydd för sitt privatliv och rätten till sin egen identitet i dagens digitala uppkopplade samhälle.

EU:s dataskyddsförordning ställer höga krav på att all hantering av individers personuppgifter sker öppet, säkert och korrekt. Södertörns högskola får bara samla in och behandla en individs personuppgifter när det finns en legitim anledning eller när personen av en egen fri vilja tex vill medverka i en studie.

När du som student skriver uppsats som en del av din utbildning är Södertörns högskola juridiskt ansvarig för de personuppgifter som du eventuellt behandlar.

Dataskyddsförordningen likställer uppsatsskrivande studenter med högskolans anställda. Studenter och personal får som representanter för Södertörns högskola endast behandla personuppgifter i enlighet med lagen och högskolans instruktioner.

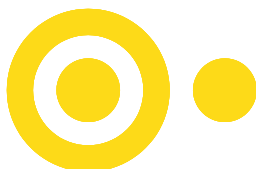
Syftet med detta dokument är att ge en kärnfull genomgång om vad du måste beakta för att din personuppgiftshantering ska vara laglig. Det är viktigt att du kommunicerar hur du behandlar personuppgifter med din handledare. Vid frågor eller funderingar kan även högskolans dataskyddsombud kontaktas.

Det lönar sig att göra ett bra grundarbete från början. En tumregel är att insamlade personuppgifter endast får användas för de syften som de samlades in för. Vidare har den som får sina personuppgifter behandlade av högskolan ofta rätt att bli informerad om behandlingen och kan kräva att högskolan vidtar vissa åtgärder. Alla insamlingar av personuppgifter ska också registreras i ett centralt register som förvaltas av högskolans dataskyddsombud. Dessutom kräver lagen att insamlade personuppgifter behandlas och förvaras på ett tryggt sätt.

2.1. Några viktiga begrepp

Personuppgift - Personuppgifter är all slags information som kan knytas till en levande person. Det kan röra sig om namn, epost, adress och personnummer, foton där ansiktet syns, ljudinspelningar där det inte nämns några namn men det går att identifiera talaren. Det

¹ GDPR är en förkortning för General Data Protection Regulation, den engelska benämningen på EU:s dataskyddsförordning.

avgörs av om det utifrån sammanhanget är möjligt att identifiera en person med hjälp av direkta eller indirekta uppgifter.

Den registrerade – En levande person som får sina personuppgifter behandlade av Södertörns högskola. I detta sammanhang en individ som svarar på en enkät, blir intervjuad eller på annat medverkar i din studie. Hela lagstiftningen bygger på att den registrerade har rättigheter som Södertörns högskola måste tillgodose.

Behandling av personuppgifter – I princip allt som görs digitalt med personuppgifter från att skriva in dem i datorn, scanna, fotografera, redigera, bearbeta, analysera, skriva ut, mejla, virusscanna, göra backup, radera osv. räknas som behandling av personuppgifter. Syftet är att det ska vara en heltäckande definition av allt som någon kan tänkas göra med insamlade personuppgifter. Personuppgiftsreglerna ska ge ett effektivt skydd. Ibland räknas även manuella (handskrivna) anteckningar om de är tillräckligt strukturerade. Ljudinspelningar som är digitala räknas alltid in, men inte om det sker på en analog bandspelare utan att föras över till ett digitalt medium.

Personuppgiftsansvarig – Är den som enligt dataskyddsförordningen bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter, tex Södertörns högskola.

2.2. Vem är ansvarig för studentens behandling av personuppgifter?

Södertörns högskola är personuppgiftsansvarig när studenten behandlar personuppgifter som en del av sin utbildning. Högskolan ansvarar formellt för att studentens personuppgiftsbehandlingar är lagliga och att individens rättigheter respekteras. Studenten uppträder som representant för högskolan. Studenten ansvarar för att endast behandla personuppgifter enligt högskolans instruktioner, samarbeta med högskolans personal och ska på begäran lämna över insamlat material till högskolans personal.

Om studenten gör praktik är praktikplatsen normalt personuppgiftsansvarig för de databehandlingar som studenten utför på praktiplatsens uppdrag.

2.3. Grundläggande principer för behandlingen av personuppgifter

Varje behandling av personuppgifter som utförs måste uppfylla de sex grundläggande principer som anges i dataskyddsförordningen (artikel 5 GDPR). När studenter vid Södertörns högskola behandlar personuppgifter måste högskolan därför säkerställa och kunna visa att behandlingen uppfyller nedanstående krav.

- Uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den vars personuppgifter vi behandlar, dvs. den registrerade (laglighet, korrekthet och öppenhet).
- Uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (ändamålsbegränsning).
- Uppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering).
- Uppgifterna ska vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade (korrekthet).
- Uppgifterna får inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas (lagringsminimering).
- Uppgifterna ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna (integritet och konfidentialitet).

Detta är grundprinciperna för all behandling av personuppgifter och alla aktiviteter ska ses mot bakgrund av ovanstående punkter. [Mer information finns på Datainspektionens hemsida](#)

2.4. Studenters personuppgiftsbehandlingar kräver samtycke

Alla databehandlingar måste stödja sig på något som kallas för en rättslig grund. Det finns sex rättsliga grunder. Södertörns högskola anser att det i normalfallet endast är en av dessa som uppsatsskrivande studenter kan stödja sig på, individuellt samtycke från varje person som medverkar i studien. För specialfall där det inte är möjligt att inhämta samtycke för att studenten tex vill analysera vad jätte många personer skrivit på Twitter ska handledaren kontakta dataskyddsombudet i god tid för vägledning.

Utgångspunkten i dataskyddsförordningen kan sägas vara att varje person äger sina egna personuppgifter. De registrerade som ska delta i en studie måste därför själva få möjlighet att ta ställning till om personuppgifter som avser honom eller henne ska få behandlas. För att detta ska vara möjligt måste varje potentiell deltagare först få information om vad personuppgiftsbehandlingen innebär, och därefter ges möjlighet att ta ställning till om han eller hon samtycker till behandlingen. Det är alltså en förutsättning att deltagaren kunnat göra ett informerat val om att medverka eller inte för att ett samtycke ska anses vara giltigt. Vidare har deltagare rätt att när som helst återkolla sitt samtycke.

Mer information om [samtycke finns på Datainspektionens hemsida](#). Längre ned finns också en checklista över den information som måste lämnas när personuppgifter samlas in.

2.5. Känsliga personuppgifter

Vissa typer av personuppgifter är till sin natur särskilt känsliga. Behandling av sådana personuppgifter omfattas av restriktioner och krav på högre säkerhet. Med känsliga personuppgifter menas uppgifter om ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening, genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Även personuppgifter som t.ex. modersmål eller hemspråk kan vara känsliga personuppgifter då dessa i vissa fall indirekt kan härledas till etniskt ursprung.

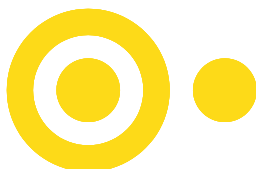
Huvudregeln säger att det är förbjudet att behandla känsliga personuppgifter, men detta kan vara tillåtet i vissa situationer och är komplicerat. Det finns exempel på lärosäten som inte tillåter studenter att behandla känsliga personuppgifter om det inte sker inom ramen för ett forskningsprojekt. Södertörns högskola ser dock att det kan finnas ett värde i att studenter på grund- och avancerad nivå i vissa fall tillåts att tex göra enkätundersökningar eller intervjuer med personer som har en normbrytande funktionalitet, HBTQ-personer, en viss politisk åsikt eller religiös övertygelse osv. **Tyvär måste tekniska och juridiska frågor som håller på att utredas lösas innan studenter kan tillåtas behandla känsliga personuppgifter. Därför kan studenter i dagsläget inte tillåtas behandla sådana uppgifter.**

3. Aidentifiering av personuppgifter

3.1. Pseudonymisering

Ett typiskt exempel på pseudonymisering är när du avlägsnar all information som kan kopplas till en individ från din insamlade data och ger den en pseudonym som du förvarar separat. Du kan exempelvis göra om personens namn eller e-postadress till en unik kod som respondent 11. Listan över koder och individens identitet ska förvaras separat från den insamlade datan. När du gör detta krävs även att du förvarar listan med en tillfredställande säkerhet, oavsett om det handlar om att skydda den digitalt eller om det är en fysisk lista som förvaras i ett kassaskåp.

Pseudonymisering innebär ur ett rättsligt perspektiv fortfarande att du behandlar personuppgifter. Det ska ses som en skyddsåtgärd som minskar möjligheten att koppla samman ett visst svar med individen som gav det. Pseudonymisering innebär i juridisk mening fortfarande att du behandlar personuppgifter och att din behandling måste följa personuppgiftslagstiftningen.

3.2. Om anonymisering av personuppgifter

Inledningsvis kan konstateras att anonymisering är en mycket komplex och svårbedömd åtgärd som sällan lämpar sig för ett studentarbete. Som uppsatsskrivande student uppmanas du att samla in de personuppgifter som behövs för att utföra arbetet, hantera dessa i enlighet med högskolans regler och instruktioner och sedan förstöra personuppgifterna. I de fall personuppgifter inte anses vara anonymiserade är de istället pseudonymiserade², vilket är ett mer realistiskt alternativ i vissa fall. Pseudonymisering har beskrivits i det föregående avsnittet. För att ge dig en helhetsbild kommer nedan en beskrivning av vad anonymisering är för något ur dataskyddsförordningens perspektiv.

Anonymisering är en process som gör att insamlade personuppgifter oåterkalleligt görs avidentifierade. När processen är klar ska det inte vara möjligt för dig som genomför enkätundersökningen eller för någon utomstående att bakvägen kunna återidentifiera individer genom att samköra ditt dataset med andra data³. Bedömningen ska ske utifrån alla rimliga hjälpmedel som det är tänkbart och rimligt att någon kan komma att använda för att återidentifiera individer. Bedömningen ska göras med hänsyn till vad som är tekniskt möjligt⁴. Detta kräver kunskaper i såväl dataskyddslagstiftning samt att man är uppdaterad på den senaste forskningen rörande styrkorna och svagheter i olika avidentifieringstekniker. Om man kan uppnå full anonymisering gäller inte längre personuppgiftsreglerna för den informationen man har vilket ger större frihet att göra vad man vill med informationen.

I praktiken är det mycket svårt att säkerställa att datan är anonymiserad och att den inte kan samköras med annan data för att få fram personuppgifter. Detta kan illustreras med exemplet Netflix som år 2006 offentliggjorde tio miljoner filmrankningar från 500 000 kunder och anonymiserade deras identitet genom att ersätta kundens namn med ett slumpmässigt nummer. Två forskare analyserade en delmängd av denna data och jämförde kundernas rankningar och tidsstämplor med offentlig information från en tjänst kallad Internet Movie Database, IMDb. Forskarna lyckades genom sin analys återidentifiera individerna som röstat och kunde även fastslå deras sexuella läggning och politiska uppfattning.⁵

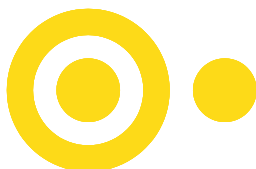
Den som vill fördjupa sig i ämnet uppmanas att läsa ett yttrande från EU om avidentifieringstekniker. Den kan laddas ned från denna adress:

² Frydlinger, David, *GDPR: juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen*, Upplaga 1, Stockholm, 2018 sid 281-282

³ Frydlinger, David, *GDPR: juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen*, Upplaga 1, Stockholm, 2018 sid 282

⁴ https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_sv.pdf sid 6-7

⁵ Frydlinger, David, *GDPR: juridik, organisation och säkerhet enligt dataskyddsförordningen*, Upplaga 1, Stockholm, 2018 sid 281-282

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_sv.pdf . Avsändaren är Artikel 29-gruppen i EU. Detta var en rådgivande arbetsgrupp på EU-nivå som bestod av alla EU-ländernas datainspektioner. Sedan den 25 maj 2018 har denna grupp fått kraftigt utökade befogenheter och bytt namn till Europeiska dataskyddsstyrelsen. I yttrandet diskuteras såväl de rättsliga förutsättningarna kring aidentifiering och anonymisering som fördelarna och nackdelarna med olika aidentifieringstekniker.

4. Checklista över information som ska lämnas

Enligt GDPRs artikel 13 ska följande information finnas med när personuppgifterna inhämtas direkt från en individ, tex när den svarar på en enkät eller blir intervjuad. **Södertörns högskola har tagit fram en mall för informationsbrev och en samtyckesblankett (bifogas)**. Den här informationen ska alltid infogas i informationsbrevet när personuppgifter hanteras inom ramen för självständiga arbeten/upsatsarbeten som genomförs vid Södertörns högskola.

Informationsbrevet syftar till att fullgöra högskolans informationsskyldighet. En separat samtyckesblankett ska också alltid bifogas, blanketten används för att inhämta deltagarens godkännande av att få sina personuppgifter behandlade. Kom ihåg att du måste förvara samtyckesblanketten så att den inte tappas bort eftersom du måste kunna visa på att ett giltigt samtycke inhämtats.

Nedan kommer en checklista för att du ska kunna säkerställa att nödvändig information finns med om du inte använder högskolans mall. Om informationen lämnas i en intervjusituation så skriv ut informationen och ge personen denna informationen både muntligen och skriftligen. Du behöver också dokumentera individens samtycke till att medverka. Samtycket kan antingen vara skriftligt eller muntligt så länge det är inspelat.

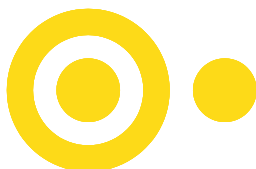
Individen ska få följande information:

- ✓ Att högskolan är personuppgiftsansvarig tillsammans med nödvändig kontaktinformation:

Det är ett lagkrav på att det ska framgå att Södertörns högskola är personuppgiftsansvarig och högskolans officiella kontaktinformation ska framgå vilket är registrator@sh.se samt växelns telefonnummer 08-608 40 00 tillsammans med postadressen

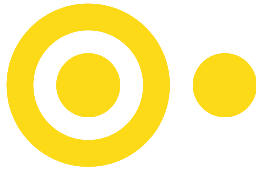
Södertörns högskola

Alfred Nobels Allé 7

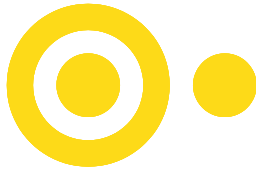
141 89 Huddinge

- ✓ Kontaktuppgifter till studenten och handledare: Denna information krävs inte enligt lagen men enligt Södertörns högskolas riktlinjer. Deltagare i studien ska i första hand uppmanas att kontakta studenten och handledaren.
- ✓ Kontaktuppgifter till högskolans dataskyddsombud: Alla som får sina personuppgifter behandlade av högskolan har rätt att veta att de alltid kan kontakta dataskyddsombudet om de har frågor eller klagomål. Dataskyddsombudet nås via eposten dataskydd@sh.se
- ✓ Rättslig grund: Individen ska informeras om att personuppgifterna samlas in med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Det kan dock uttryckas på enklare svenska tex "personuppgifterna samlas in och behandlas med ditt godkännande/samtycke"
- ✓ Mottagare av personuppgifterna: Om personuppgifterna ska lämnas till någon utanför högskolan ska det anges vilka externa parter personuppgifterna kan komma att lämnas ut till.
- ✓ Överföring av personuppgifter till land utanför EU/EES: Individen har rätt till att veta om personuppgifter överförs utanför EU. Man måste bara informera om detta när det förekommer. Så länge personuppgifter sparas på molntjänsterna Onedrive (via högskolans avtal) och Sunet Survey så förekommer inte detta. Observera dock att Microsoft överför personuppgifter till USA när man använder sitt personliga Onedrivekonto, vilket inte är tillåtet.
- ✓ Lagringstid: Individen har rätt att veta hur länge personuppgifterna kommer sparas. Detta måste därför anges utifrån vad som bestämdes i steg 5. Om lagringstiden behöver förlängas i efterhand ska de berörda informeras om detta.
- ✓ Rättigheter: Individen ska informeras om sina rättigheter som tex innebär att den har rätt att begära få felaktiga uppgifter rättade, rätt att få kopia på sina personuppgifter, rätt att få sina personuppgifter raderade osv.
- ✓ Rätten att dra tillbaka sitt samtycke: Individen har rätt att få tydlig information om att den alltid har rätt att dra tillbaka sitt samtycke.
- ✓ Rätt att klaga till Datainspektionen: Individen ska informeras om att den alltid har rätt att lämna klagomål till Datainspektionen med en länk till deras hemsida: <https://www.datainspektionen.se> och deras epost: datainspektionen@datainspektionen.se Om personuppgifter som redan samlats in ska användas för ett nytt ändamål har den enskilde rätt till information om det och samtycket måste uppdateras. Vid tveksamhet rekommenderas att ni kontaktar dataskyddsombudet så att det blir rätt.

Mallen för informationsbrevet och samtycke är anpassade utifrån situationer där informationen hämtas direkt från personen. När personuppgifter inte hämtas direkt från personen själv tillkommer två informationspunkter som måste läggas till utöver kraven ovan

- Källan som ni hämtat personuppgifterna ifrån: Tex vilken hemsida, blogg, offentligt register osv.
- Vilken slags personuppgifter ni hämtat från källan: Tex namn, personnummer, epost, omdömen om personen, osv.

Bilaga 1: Mall för informationsbrev och samtyckesblankett

Informationsbrev

Information till dig som ska delta i en undersökning som genomförs av en student under utbildning

[Uppsatsarbetets/studiens benämning]

Information om studien: Ange ändamålet med behandlingen av personuppgifterna (studiens syfte på ett tydligt och enkelt beskrivet sätt).

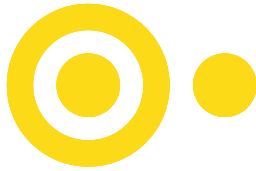
Kontaktuppgifter till studenterna och handledaren: Ange inom vilken kurs och vid vilken institution studien bedrivs. Kontaktuppgifter till studenterna och handledaren ska finnas med; Namn, titel (för handledaren) och kontaktuppgifter där ni är nåbara (använd dock @student.sh.se och @sh.se och inte privata e-postadresser)

Personuppgiftsansvarig: Undersökningen/studentarbetet genomförs som en del av studenternas utbildning vid Södertörns högskola som är juridiskt ansvarig för studenternas personuppgiftsbehandlingar. Du kan alltid nå Södertörns högskola via epost registrator@sh.se eller telefon 08 608 40 00.

Dataskyddsombud: Har du funderingar eller klagomål kring hur dina personuppgifter behandlas kan du alltid vända dig till Södertörns högskolas dataskyddsombud via dataskydd@sh.se. Dataskyddsombudet är expert på reglerna för personuppgifter och har rätt att granska hur högskolans studenter och personal behandlar personuppgifter.

Lagliggrund: Ange att personuppgifterna behandlas med stöd av samtycke från de som deltar i studien, t.ex: "Personuppgifterna behandlas enligt ditt informerade samtycke. Deltagande i studien är helt frivilligt. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet.

Mottagare av personuppgifter: Om personuppgifterna delas med någon utanför Södertörns högskola ska det redovisas. Annars kan du skriva "Alla uppgifter som kommer oss till del kommer behandlas så att obehöriga inte kan ta del av dem", men det är viktigt att informationen är korrekt och ger deltagaren en korrekt bild över hur personuppgifterna faktiskt kommer behandlas. Vid osäkerhet rådfråga dataskyddsombudet. Om du använder en molntjänst ange t.ex. "Enkäten besvaras i det webbaserade enkätverktyget Survey & Report" som är en molntjänst utanför Södertörns högskola."

Lagringstid: Ange att personuppgifterna kommer bevaras till dess att uppsatsen är godkänd och kommer därefter att förstöras, om du inte kommit fram till att de ska bevaras längre än så.

Överföring utanför EU: Om personuppgifterna överförs till tredje land (utanför EU och EES) ska detta anges, till exempel datalagring i molntjänster i USA.

Rättigheter: Enligt EUs dataskyddsförordning har du rätt att gratis få ta del av samtliga uppgifter om dig som hanteras och vid behov få eventuella fel rättade. Du har även rätt att begära radering, begränsning eller att invända mot behandling av personuppgifter.

Klagomål: Du har alltid rätt att lämna klagomål till Datainspektionen. Du når dem via epost: datainspektionen@datainspektionen.se eller telefon 08-657 61 00.

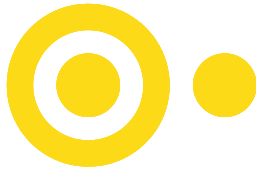
Med vänlig hälsning

Namn

Student

Kurs och institution

Södertörns högskola

Mall för Samtyckesblankett

Till studenter och handledare – den här informationen ska alltid infogas i samtyckesblanketten för enkät i pappersformat och som text i webbenkät när personuppgifter hanteras inom ramen för självständiga arbeten/upsatsarbeten vid Södertörns högskola. Ett separat informationsbrev ska alltid finnas.

Samtycke till att delta i studien: [Uppsatsarbetets/studiens benämning].

Jag har skriftligen informerats om studien och samtycker till att delta. Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl. Om du använder pappersenkät: Min underskrift nedan betyder att jag väljer att delta i studien och godkänner att Södertörns högskola behandlar mina personuppgifter i enlighet med gällande dataskyddslagstiftning och lämnad information.

.....

Underskrift

.....

Namnförtydligande Ort och datum

Om du använder webbenkät, en kryssruta i enkätverktyget för att komma till själva enkäten:

Jag väljer att delta i studien och godkänner att Södertörns högskola behandlar mina personuppgifter i enlighet med gällande dataskyddslagstiftning och lämnad information.

Avsluta med kontaktuppgifter för studenterna och handledaren; Namn, titel (för handledaren) och kontaktuppgifter där ni är nåbara (använd som huvudregel alltid epostadresserna @student.sh.se och @sh.se).